Sananselityksissä käsitellään kirkkovuoden kunkin pyhäpäivän yhtä evankeliumikirjan mukaista tekstiä. Selitykset on tarkoitettu sekä sanankuulijoille että sananjulistajien avuksi.

Tämä jakso alkaa uskonpuhdistuksen muistopäivästä 25.10. ja päättyy 4. adventtisunnuntaihin 20.12.

Pronssimuurina vahvistuminen

USKONPUHDISTUKSEN MUISTOPÄIVÄ
25.10.
JER. 15:19–21

Jeremian kirja erottuu Vanhan testamentin kirjaprofeettojen joukossa siten, että saamme sen sivuilta lukea erityisen paljon Jeremian omia tunteita profeetan tehtävästään. Siinä on henkilökohtainen sävy. Ensimmäinen lukukappale on osa Jeremian ja Herran dialogia. Kohta puhuttelee jokaista, joka valmistautuu pitämään saarnaa kristillisessä seurakunnassa. Toki samat ajatukset kohdistuvat kaikkiin, jotka ovat opettajan asemassa seurakunnassa.

Jeremiankin vaarana oli puhua "joutavia". Heprean sana kääntyy myös sanoilla "kevyt", "vähäinen" ja "halveksittu". Kevyt, kohti käymätön jutustelu arkipäivän asioista on toki helpompaa kuin puhe Jumalan tahdosta elämässämme. Tunnistan tämän vaaran monesta papin tehtävään liittyvästä tilanteesta. Miten paljon helpompaa onkaan vaikkapa syntymäpäiväkäynnillä jutustella henkilön elämänvaiheista kuin tuoda tilanteeseen sana Jeesuksesta ja valmistautumisesta kuolemaan.

Kristillisen kirkon vaarana on aina ollut keskittyminen joutaviin. Viisisataa vuotta sitten uskonpuhdistuksen aikana kirkossa oli erityisen paljon joutavaa puhetta. Tarvittiin paluuliikettä Jeremian viitoittamalle tielle. Jumala kutsui Jeremian profeetaksi uudistamaan silloista Jumalan seurakuntaa. Reformaation muistopäivän esittelyteksti kirkkokäsikirjassa kuvaa hienosti, miten "Jumala ei unohda kansaansa, vaan antaa kirkolle uudistumisen aikoja ja niitä ihmisiä, jotka auttavat meitä palaamaan kristillisen uskomme perusteisiin, Raamattuun ja sen julistamaan uskonvanhurskauteen." Saamme rohkein mielin ajatella tämän tapahtuneen uskonpuhdistuksen aikana. **Martti Luther** oli oman aikansa Jeremia.

Julistajalta kaivataan totuudellista puhetta, mikä kiinnittää Kristuksessa olevaan pelastukseen. Mutta vielä yksi tärkeä opetus Jeremiasta on meidänkin aikamme kristillisille julistajille. Jumala sanoi tekevänsä Jeremiasta lujan pronssimuurin, jota häntä vastaan nousevat eivät voittaisi. Sama on tarjolla meillekin. Sen perusteista myöhemmin. Pronssimuuri ei kaadu vastustajien pilkan edessä, tämän ajan Jumalaa herjaavien puheisiin. Paavali oli omana aikanaan vahva pronssimuuri. Minua on puhutellut usein Paavalin toteamus 2. Korinttilaiskirjeen lopussa, miten hän on ollut usein vaarassa valeveljien parissa. Tässä on erityinen vaara. Totta kai nämä Paavalin ajan valeveljet opettivat Jeesuksesta Kristuksesta. Mutta kaikki Kristukseen liittyvä puhe ei ole oikeaa, vaan harhaan ja kadotukseen vievää. Pronssimuuri on oppinut erottamaan Hyvän Paimenen äänen ja seuraa sitä.

Kristillisen julistajan kohtaama henkilökohtainen pilkka, missä muodossa se sitten tuleekin, on yksi vaikeimmin kohdattavista asioista. Pronssimuuri on oppinut kuin pompauttamaan itsestään pois tällaisen pilkan niin, ettei se murra tai masenna lamauttavasti. Hänen arvonsa ei ole ihmisten arvostuksessa tai maineessa vaan Herrassa Jeesuksessa. Tätä lähelle käy Jesajan sana (50:7): "Herra, minun Jumalani, auttaa minua, siksi en pelkää häväistystä. Olen kovettanut kasvoni piikiven kaltaisiksi." Kohta on tärkeästä Messias-profetiasta, mutta sovellettavissa myös julistajan tehtävään.

Mailis Janatuinen valitsi kirjoittamansa profeetta Jeremian elämänkertakirjansa otsikoksi *Itkevä pronssimuuri*. Tämä viittaa siihen, millainen pronssimuuri Jeremia oli. Jeremian kirjassa kerrotaan usein hänen kivustaan ja itkustaan kutsumustehtävässään. Pronssimuurin ja

piikiven kaltaisena oleminen ei tarkoita tunteiden kuolettamista. Kristuksessa oleminen ei poista tunteiden täyttä skaalaa. Muistamme Herran Jeesuksen oman itkun Jerusalemin paatumuksen tähden.

Pronssimuurina vahvistuminen on uskon perusteisiin paneutumista. Näitä järkkymättömiä perusteita on tarjolla toisessa lukukappaleessa Room. 5:1–11. Lukukappaleessa on mainittu vain kerran sana usko. Ensimmäisen jakeen mukaan saamme vanhurskauden uskosta. Usko on siis se, mikä pelastaa meidät. Nykyinen raamatunkäännös ohjaa suuntaamaan katsetta omaan itseen sen sanoessa, miten meidät on tehty vanhurskaiksi. Tähän käännökseen sisältyy paljon teologiaa. Vastoin nykykäännöstä saamme aivan rauhassa palauttaa mieliimme, miten vanhurskauttaminen on julistamista, ei tekemistä. Usko kohdistukoon aina poispäin itse uskosta ja omasta itsestä Herraan Jeesukseen. Silloin pronssimuuri vahvistuu.

Usko kohdistuu lukukappaleen mukaisesti ainutlaatuiseen Kristuksen tekoon meidän puolestamme. Helmikohtia, joihin tässä kannattaa pysähtyä, ovat kohdat, joissa kerrotaan, millaisten ihmisten puolesta Kristuksen sovitusuhri on annettu. Kerrotaan, kuinka Kristus kuoli jumalattomien puolesta (jae 6). Sana taustalla on *asebēs*. Sanan alussa oleva a-kirjain kieltää sanan jatko osan. *Sebēs* on kunnioittava, pyhänä pitävä, olla jumalallinen. Tämä kaikki puuttuu siltä, jonka puolesta Kristus on kuollut. Hän nauraa Jumala-puheelle eikä pidä mitään pyhänä. Kohdassa edelleen kerrotaan, miten Kristus on kuollut silloin, kun vielä olimme syntisiä (jae 8) tai kun olimme hänen vihollisiaan (jae 10).

Tälle perustuva opetus vie kristilliseen rauhaan ja Hengen kaikkien hedelmien kasvamiseen. Jeesuksessa oleva on Jeesuksen uhrin tähden jo nyt Jumalan silmissä vanhurskas, synnit anteeksisaanut pyhä. Hänet on kätketty Kristuksen täydellisyyteen. Itsessään hän pysyy, hänessä olevan vanhan luonnon, lihan, tähden jumalattomana, syntisenä ja Jumalan vihollisena. Merkillinen ristiriita ja jännite. Se on Hengen ja lihan välinen taistelu. Se älköön lakatko ennen kuin aika tulee. Ja se tulee, kun kuoleman kautta täältä lähdemme tai jos Kristus palaa kunniassaan sitä ennen. Tule Herra Jeesus Kristus.

Harri Niemelä
kirkkoherra, Jämsä

Paras on vasta edessä

PYHÄINPÄIVÄ 31.10.
MATT. 5:1–12

Pyhäinpäivän evankeliumissa Jeesus nousee vuorelle puhumaan. Vuoret ovat Raamatussa paljon enemmän kuin maisemaa. Ne ovat Jumalan kohtaamisen, ilmoituksen ja rukouksen paikkoja. Raamatun vuoret muodostavat oikeastaan oman teologisen maisemansa.

Meille suomalaisille vuorinäköalat ovat vieraampia. Lähinnä katselemme ikkunasta ohimenevää tietä, vastapäisen kerrostalon seinää tai omaa pihaa. Joku onnekas saattaa nähdä kotoaan vilauksen järvestä tai merestä, mutta vuoria emme juuri pääse ihastelemaan. Toista oli Jeesuksen kulkiessa maan päällä. Vuorilta oli hyvä puhua, kun ääni kantoi kauas.

Vaikka vuoret ovat meistä kaukana, ne voivat olla meille vertauskuvia Jumalan kohtaamisen hetkistä. Tunnetuin esimerkki Raamatussa on Siinainvuori, jossa ”Mooses lähti Jumalan luo vuorelle” (2. Moos. 19:3), kohtaa hänet ja saa kymmenen käskyä. Vuorella Jumalan valittu kansa saa paitsi lain, myös identiteettin Jumalan kansana.

Vuorelle nouseminen merkitsee usein sitä, että ihminen astuu hetkeksi pois

tavallisesta elämästä ja kuuntelee, mitä Jumalalla on sanottavana. Joskus tällaiset hetket tulevat yllättäen, kun Jumala tulee lähelle. Jokaisena päivänä niitä voi kokea Raamatun äärellä, kun Jumalan sana tekee meissä työtään synnyttämällä ja vahvistamalla uskoa.

Raamatussa toistuvat myös toisenlaiset maisemat, sillä vuorien rinnalla autiomaa on usein toistuva kohtaamispaikka. Autiomaa on vertauskuva hengellisestä kuivuudesta, yksinäisyydestä ja Jumalan läsnäolon kaipuusta. Autiomaat olivat myös Jeesukselle tuttuja. Siksi hän ymmärtää meidän elämänhaasteemme, pelkomme ja ne hetket, jolloin Jumala tuntuu etäiseltä.

Usein meidän elämämme koostuu vuorista ja autiomaista. On hetkiä, jolloin kaikki tuntuu selvältä ja Jumalan läheisyys todelta, mutta on myös pimeitä polkuja, joilla emme oikein tiedä, mihin olemme menossa.

Pyhäinpäivänä ajatuksemme kulkevat etenkin niihin ihmisiin, jotka olivat meille rakkaita, mutteivät enää kulje kanssamme tätä maanpäällistä matkaa. Monelle pyhäinpäivä on vuoden tärkeimpiä päiviä juuri siksi, että silloin on tilaa pysähtyä muistelemaan ja kaipaamaan.

Surussa on omat autiomaansa. Läheisen kuolema voi viedä tutun maiseman ympäriltämme. Se voi muuttaa kodin, arjen ja juhlat. Jotkut paikat alkavat muistuttaa poissa olevasta ihmisestä. Jokin tuttu laulu, tuoksu tai vuodenaika voi yhtäkkiä avata kaipuun uudelleen.

Pyhäinpäivänä emme kuitenkaan muistele kuolleita vain siksi, että jäisimme kiinni menneeseen. Muistaminen on myös kiitollisuutta siitä hyvästä, jonka olemme saaneet. Se, mitä toinen ihminen on meille antanut, kulkee meissä yhä. Hänen sanansa, tapansa katsoa maailmaa, yhteiset muistot ja rakkaus ovat osa meidän elämäämme.

Juuri tähän kohtaan pyhäinpäivän evankeliumin toivo tuo oman näkökulmansa. Meidän toivomme ei perustu siihen, että kuolemaa ei olisi tai että suru pitäisi yrittää selittää pois. Kristillinen toivo syntyy siitä, että kuolemakaan ei ole Jumalalle viimeinen sana.

Jeesus julistaa hengessään köyhät, murheelliset ja vainotut autuaiksi. Hän kääntää katseen tulevaan. Tulee vielä aika, jolloin autiomaan kokemukset ovat vain kaukainen muisto. ”Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä palkka, jonka te taivaissa saatte, on suuri.”

Siksi pyhäinpäivän viesti on pohjimmiltaan toivon viesti. Tämän elämän rajat eivät ole kaiken rajat. Tulevaisuuden toivo on myös toivoa muutoksesta tässä ajassa. Jumalan valtakunnan todellisuutta saamme aistia jo nyt. Jumala voi kääntää elämämme ikäviä asioita elämänviisaudeksi ja siunaukseksi. Siitä Kristuksen sovituksessakin on kyse. Jeesuksen kärsimys kääntyi ihmisen siunaukseksi ja maailman pelastukseksi.

Autuaaksijulistus aloittaa vuorisaarnan, jossa on suuri määrä viisautta niin arkiseen kuin hengelliseenkin elämään. Vuorisaarnan ohjeita seuraamalla löydämme kristityn elämään monia Jumalan mielen mukaisia arvoja, tapoja ja siunaukseksi kääntyviä elämänohjeita.

Niitä lukiessa saisi toteutua kaava, jossa ihminen vertauskuvallisesti nousee vuorelle, kohtaa Jumalan ja palaa takaisin elämänlaaksoon viemään hyvää sanomaa eteenpäin.

Raamatussa vuorilla tapahtuvien Jumalan kohtaamisten tarkoitus ei siis ole viestiä, että jäisimme vuorelle. Tarvitsemme vuoria, jotta jaksamme elää arjen keskellä. Tarvitsemme hiljaisia ja rauhoittavia Jumalan kohtaamisen hetkiä, jotta voimme palata ihmisten keskelle jakamaan tuota rauhaa eteenpäin.

Raamatussa vuori ei ole paikka, johon

paetaan maailmaa. Se on paikka, josta palataan maailmaan uudenlaisella näkökulmalla.

Tuomas Luoma
TM, YTM, Vihdin seurakunnan kirkkoherra

Paha ei tee onnelliseksi

23. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 1.11.
1. PIET. 3:8–12

Epistola heijastaa Raamatun toistuvaa teemaa: paha ei tee onnelliseksi. Se ei koske vain ikuista autuutta, vaan myös ajallista elämää. Vaikka maalliseen hyvinvointiin vaikuttavat monet muutkin tekijät kuin hyvä sydän ja hyvä toiminta, on lukemattomia tapoja, joilla oman sydämen ja toiminnan pahuus voi saattaa ihmisen kärsimykseen.

Toinen tekstin kuvaama Raamatun teema on hyvä elämä. Käsite "hyvä" on monisyisempi kuin pelkästään "hyvinvoiva". Etenkin kristillisessä filosofiassa hyvän käsite liittyy vahvasti ihmisen *teloksen* aktualisoitumiseen; siihen, että ihmispersoona voi elää luomisen ja lunastuksen mukaisessa tarkoituksessaan ja kutsumuksessaan.

Tällöin kysymys moraalisesta ja älyllisestä hyvästä nousee vieläkin suurempaan rooliin. Ihminen voi kärsiä paljon, mutta silti kokea merkityksellisyyttä ja rauhaa siitä, että on sydämessään oikeassa paikassa. Sillä kuten Pietari saman luvun jakeessa 17 toteaa: "Parempi on tehdä hyvää ja kärsiä – – kuin kärsiä pahojen tekojen tähden."

Tekstin alkujae ohjaa ensiksikin yksimielisyyteen. Se ei ole sellaisenaan hyve, mutta hyveet toki ratkaisevasti vaikuttavat persoonan kykyyn suuntautua kohti yksimielisyyttä oikealla tavalla. Ihmisryhmän yhteiset hyveet ovat siis jakeen tarkoittaman yksimielisyyden välttämätön ehto, sillä se voi toteutua vain, jos tarpeeksi moni suuntautuu sen mukaan.

Toinen kehotus taas on suoraan hyve-eettinen: Pietari kehottaa ihmisiä olemaan myötätuntoisia (συμπαθεῖς sympatheis). Vuoden 1992 käännöksessä se on tosin käännetty velvollisuusetiikalta kuulostavalla tavalla kehotukseksi keskinäiseen ilojen ja surujen jakamiseen. Tämä toki on myötätuntoisuuden tuottamaa toimintaa, mutta Pietarin kehotus kohdistuu siihen, millainen persoona on. Toivottavasti sellainen, joka heijastaa Kristuksen myötätuntoista sydäntä (Hepr. 4:15)

Loput jakeen kehotukset koskevat veljellistä rakkautta (φιλάδελφοι filadelfoi), sydämen hellyyttä (εὔσπλαγχνοι eusplangkhnoi) ja nöyryyttä (ταπεινόφρονες tapeinofrones). Kaikki tärkeää hyve-eettistä opetusta siitä, millainen tapa olla ihminen on elämää tuova ja Jumalalle kallis.

Jae 9 puolestaan on velvollisuuseettisempi: pahaan ei tule vastata pahalla, vaan siunauksella. Ohjeen mukainen toiminta liitetään myös siunauksen perimisen tematiikkaan, jota avataan jakeessa 10: "Sillä se, joka tahtoo rakastaa elämää ja haluaa nähdä hyviä päiviä, hillitköön kielensä pahoista sanoista ja huulensa valhetta puhumasta."

Tähän on hyvä pysähtyä, sillä kyse on kriittisesti siitä, rakastaako ihminen todella elämää. Onko hän elämän puolella, oman ja toisten? Onko hän **Lutherin** Ison katekismuksen viidennen käskyn selityksen linjoilla niin fyysistä, psyykkistä kuin sosiaalistakin tappamista vastaan?

Sillä ihminen voi vahingoittaa itseään ja muita myös hitaasti ja ei-ruumiillisin keinoin. Nykytiede ymmärtää alati syvemmin, miten kielellä on "vallassansa kuolema ja elämä" (San. 18:21). Pitkäaikainen sanallinen toisen tuhoaminen ja pahan puhuminen selän takana voi jopa lyhentää elämää stressifysiologian ja muiden

neurobiologisten mekanismien kautta sekä altistamalla toista turvautumaan epäterveisiin selviytymiskeinoihin.

Samaan aikaan katkeruus ja pahassa puheessa vellominen voi vahingoittaa ihmisen omaakin fyysistä terveyttä joko suoraan tai välillisesti. Puhumattakaan omasta ja toisten psyykkisestä terveydestä. Ihmistä voi saattaa kohti "psyykkistä kuolemaa", jossa hän on kyllä elossa, mutta menettää elämän mielekkyyden, ilon, merkityksellisyyden ja toiveikkuuden.

Apostoli osoittaakin vetoomuksen niille, jotka rakastavat elämää ja haluavat nähdä hyviä päiviä. On iso teko elämän puolesta, kun ihminen kääntyy pois pahasta ja etsii rauhaa (jae 11). Toki joskus oman rauhan suojelu edellyttää, että poistaa elämästään ihmisiä, jotka tekevät itselle toistuvasti pahaa. Silti heitä voi siunata toivoen heille hyvää. Jumala kun haluaa jokaisen kääntymystä — niidenkin, joille emme jaksaisi sitä toivoa. Hän ei tahdo, että ihminen niittäisi kaikkea sitä, mitä on kylvänyt.

Usko myös näkee, että edellä kuvattu tapa elää ja olla ihminen ei jää Jumalalta huomaamatta. Jae 12 kuvaa kauniisti ja kipeästi, miten "Herran silmät katsovat hurskaiden puoleen, hänen korvansa kuulevat heidän rukouksensa, mutta Herran kasvot kääntyvät pahantekijöitä vastaan". Tätä Jumalan katsetta ei kukaan suruton voi paeta eikä kukaan vanhurskautettu jäädä siitä osattomaksi.

Ihminen, joka ottaa vastaan apostolin sanat ja antaa Pyhän Hengen muovata sydäntään niiden äärellä, tulee nimittäin osalliseksi efektiivisestä vanhurskaudesta. Tekstin termillä (perusmuodossa δίκαιος dikaios) voidaan kuvata forenssisesti vanhurskautettua ihmistä, mutta myös efektiivisesti vanhurskasta, kuten tässä. Sillä tarkoitetaan sydäntä, joka on pyhittynyt kohti persoonallista hyvää eli hyveitä — pyhityksen ollessa vanhurskauttamisen seuraus, ei sen peruste tai osa. Mitä syvemmin ihminen kasvaa synnin ja armon tuntemisessa ja sen muovaamassa tavassa olla ihminen, sitä enemmän hän saa nähdä sitä syvää autuutta, joka Jumalan rakastavan katseen alla on.

Mikael Elmolhoda
pastori, nuorisotyöntekijä, Hämeen Kansanlähetys, mediapastori, Helsingin Kansanlähetys, Helsinki

Herran pelko on viisauden alku

24. SUNNUNTAI HELLUNTAISTA 8.11.
LUUK. 12:4–7

Kirkkovuoden viimeiset sunnuntait tuovat vastuumme ja tilinteon vakavuuden saarnojen aiheiksi. Isänpäivälle osuvan pyhän evankeliumi valmistaa Jeesuksen omia, hänen ystäviään eli Kristuksen Kirkkoa edessä oleviin vainoihin aina marttyyrien veritodistukseen asti. Se on katkelma Jeesuksen laajemmasta opetuksesta, jossa hän rohkaisee tunnustautumaan häneen uskovaksi ihmisten edessä. Pyhä Henki on puolustusasianajaja, joka antaa oikeat sanat niin maallisten tuomioistuimien kuin tuomiokapitulienkin kynsissä.

Herramme kuvaamat tilanteet pelottavat. Täällä kamppailuissamme maallisissa oikeusistuimissa tai kirkkomme ja herätysliikkeiden välillä ei olla vielä millään tavoin näissä mittasuhteissa. Pientä vastusta on, mutta pelon sijaan nämä syyttäjät, tuomarit ja kirkkoruhtinaat herättävät lähinnä sääliä. **Päivi Räsäsen** ja **Juhana Pohjolan** asia on rukouksissamme. Samoin kiristyvä tilanne kirkossa, jossa piispoista on tullut evankeliumin vihollisia tai he eivät hoida virkaansa, vaan ajelehtivat ajan hengen ja ideologisen myrskytuulen vietävinä.

Nykyinen kirkolliskokous tuskin enää hyväksyisi kirkkokäsikirjan johdantoa

tälle pyhälle:

> *Maallinen esivalta saattaa kuitenkin irtaantua Jumalasta. Silloin syntyy tilanteita, jolloin se toimii Jumalan tahtoa vastaan loukkaamalla ihmisarvoa tai estämällä evankeliumin vapautta. Tällöin kristittyjen pitää sekä yksilöinä että yhteisönä seurata Jumalan sanaan sidotun omantunnon ääntä.*

Vaikka herätysliikejohtajat ja me tunnustukselliset pastorit olemme tässä esillä, paine kohdistuu jokaiseen Jeesuksen seuraajaan, joka tahtoo toimia Raamatun sanan mukaan. Persoonamme ovat erilaisia. Joku ahdistuu ja menettää yönensä. Toinen jaksaa olla piispa **Olavin** sanoin hilpeänä maksumiehenä. Ihmeellistä on, miten koettelemuksissa usko vahvistuu ja voi kokea suurta Pyhän Hengen rohkaisua. Myös kristittyjen yhteys, toistemme tukeminen ja rukous löytävät uuden syvyyden.

Kirkkokansa-verkosto ja herätysliikeyhteistyö on tiivistynyt osin ulkoisen paineen (nitistämisen) takia, mutta ennen kaikkea Pyhä Henki on johdattanut meidät toistemme rinnalle. Onhan tämä innostavaa monelle nääntyvälle uskovalle, joka kokee suurta orpoutta oman paikallisseurakunnan muuttaessa toiminnan ja julistuksen sisällön toisenlaiseen evankeliumiin. Silloin kysytään: Mistä löydän ravintoa sielulleni ja kuulen hyvän paimenen äänen? Tähän tarpeeseen on vastattava.

On suurta olla Jeesuksen ystävä. Siksi tämä puhuttelu on hyvin rakkaudellinen. Jeesus tahtoo vapauttaa meidät ihmispelosta. Ja vainoihin liittyen myös kuoleman pelosta. Eikö ole kummallista, että Jumalan sanan mukainen herätyshenkinen toiminta herättää vihaa ja raivoa? Rahat pois, tilat pois, virat pois, näkyvyys pois ja vähän myöhemmin henki pois. Vaikka moni vainoaja toimii oman ideologiansa sokaisemana, on tässä taustalla Jumalan vastustaja, Saatana ja henkivaltojen todellisuus. Sen leppymätön viha Jumalan sanaa, Jeesusta ja hänen omiaan kohtaan. Sieluista käydään taistelua.

Saatanaa ei tule pelätä, vaan vastustaa. Etenkin islam näyttäytyy maailmalla julmana kristittyjen vainon aiheuttajana. Siinä on selvä demoninen voima. Arkkipiispan avauspuhe islamista toukokuun kirkolliskokouksessa oli minusta järkyttävä. Poliittisesti suhtautuminen islamin leviämiseen ja vaikutuksiin on iso yhteiskunnallinen kysymys. Tosin siihenkin kytkeytyvät murenevat kristilliset arvomme. Mutta hengellisen ja henkivaltojen todellisuuden tiedostamsen pitäisi viedä meidät määrätietoisesti torjumaan tämä eksytys. Joskus on jouduttu puolustautumaan asein islamilaista valloittajaa vastaan. Nyt tarvitaan hengellinen taisteluvarustus. Muslimit tarvitsevat evankeliumin Jeesuksesta. Historiasta on syytä oppia.

Jeesuksen opetus meille ystävilleen tuo vertailuun kahdenlaisen kuoleman, ajallisen ja iankaikkisen. Tämän päivän vainoajat voivat riistää henkemme. Ruumiin voi tappaa, se kuolee joka tapauksessa, mutta se, joka uskoo, saa elää ikuisesti. Kuoleman mahti on kukistettu (Ilm. 1:17–18). Kun vaakakupin toisella puolella on elävä Jumala, jolla on kaikki valta taivaassa ja maan päällä, valta syöstä ikuiseen kuolemaan, helvettiin tai pelastaa ikuiseen elämään, taivaaseen — ja toisella puolella ihmiset ja heidän väkivaltansa, asetelma pitäisi olla täysin selvä. Heittäydy Jumalan turviin. Pelkää, rakasta ja kunnioita häntä. Hän pitää sinusta huolen. Kukaan ei voi riistää sinua hänen kädestään.

Kaupantekijäisiksi saatu ylimääräinen varpunen ei ollut oikeastaan minkään arvoinen. Sitäkään Jumala ei unohda. Kukaan ei voi laskea päänsä hiuksia tai

muutakaan mikroskooppisen pientä, josta Luojan taitava käsi on meidät muovannut. Johtopäätös: Jumala tietää sinusta kaiken, et ole ylimääräinen tai arvoton, vaan ainutlaatuinen ja kallisarvoinen — sinun ei tarvitse pelätä.

Kidutuksen ja kuoleman pelossa on kiusaus kieltää uskonsa. Pelastaa nahkansa, mutta menettää sielunsa. Tästä Jeesus puhuu jatkossa lisää. Epäuskon tilassa ollaan hengellisesti kuolleita ja vaarassa joutua kadotukseen. Ilman mitään vainoa suruttomina maailman syntielämässä elävät eivät pelkää Jumalaa eivätkä sen kummemmin helvettiäkään. Tutkimukset kertovat, miten pieni osa papistosta ja kirkon hengellisen työn tekijöistä uskoo koko helvetin olemassaoloon. Tällä on vääjäämättä seurauksensa siihen, mitä saarnoissa ja muualla opetetaan.

Kristilliseen julistukseen kuuluu opetus helvetistä. Sillä ei pelotella ihmisiä, mutta Jeesuskin puhui siitä voimakkain kuvin ja useamman kerran. Se kertoo Jumalan pyhyydestä ja vanhurskaudesta. Alkuaan se on varattu Saatanalle ja hänen enkeleilleen. Käskyjen rikkomisesta, laittomuudesta seuraa kadotustuomio. Epäuskossa Jeesuksen sovitustyön torjuneet joutuvat iäisen tulen rangaistukseen. On rakkautta varoittaa helvetistä. Jumala rakastaa maailmaa ja tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden.

Johan Helkkula
Aatuntien messuyhteisön pastori (Sley), Pori

Armosta käsin valvokaa!

VALVOMISEN SUNNUNTAI 15.11.
MARK. 13:33–37

Päivän evankeliumissa Jeesus valottaa kuulijoilleen tulevia tapahtumia. Jakeet 33–37 ovat luvun päätössanat ja ennen niitä Jeesus on johdatellut puheillaan kohti tätä vertausta. Keskustelu lähtee, kun yksi opetuslapsista kysyy Jeesukselta, milloin temppeli tuhoutuu (j. 4). Jeesus lopulta vastaa alkuperäiseen kysymykseen, mutta kertoo vastauksessaan kokonaisuudessaan paljon enemmän. Jeesus kuljettaa kuulijoita lopunaikojen läpi ja asettaa temppelin tuhon ja viimeiset ajat rinnan. Temppelin tuho ja Rooman valloitus ovat varjokuva tulevista viimeisistä tapahtumista. Lopunajat lähtevät käyntiin Jeesuksen täytetyn työn ja taivaaseenastumisen jälkeen.

Monia tutkijoita ja lukijoita Mark. 13 saattaa hämmentää ja aiheuttaa erilaisia tulkintoja, jos ymmärrys Jeesuksen puheen kokonaisuudesta on epäselvä. Jakeessa 30 Jeesus toteaa, että ”tämä sukupolvi ei katoa ennen kuin kaikki tämä tapahtuu”. Tällä hän viittaa siihen, että n. 40 vuoden päästä temppeli tuhoutuu, mistä Vapahtaja ennustaa jakeissa 14–23.

Aihealue, jonka ympärillä siis olemme, on tulossa ja on osittain meille jo tapahtunut temppelin tuhon tähden. Lopunajat ovat jaksaneet palavasti kiinnostaa kristittyjä jo kaksituhatta vuotta. Aina on oltu varmoja, että nyt merkit ympärillämme vakuuttavat Herramme tekevän aktiivista tuloaan ja Hänen olevan aivan lähellä. Tämä on inhimillistä ja ymmärrettävää. Langennut maailma on historian saatossa tuottanut mätää hedelmää paljon. On sodittu, sairastettu, tapettu ja oltu pitkiä ajanjaksoja ahdingossa hammasta purren. On inhimillistä kääntyä näinä vaivaisina aikoina tulevaisuuden toivoon ja siihen, että ”voi jospa Vapahtajamme olisi jo lähellä!” Vapahtajamme on luvannut tulevansa takaisin eikä Hän tähän mennessä ole pettänyt yhtään lupaustaan, niin miksi Hän tekisi niin nyt?

On syytä kuitenkin kääntää päät takaisin Kirjoituksiin ja siihen, mitä konkreettisia asioita Jeesus nostaa tekstistä meille.

Jae 33: ”Pitäkää varanne, olkaa valveilla, sillä te ette tiedä milloin se aika tulee”. Kukaan ei tiedä sitä, milloin Ihmisen Poika on tuleva kaikessa kirkkaudessaan takaisin tuomitsemaan elävät ja kuolleet. Tämä on kaikilta kätketty. On siis turha arvuutella ja vakuutella, milloin se tapahtuu. Kaikenlaisia pieleen menneitä arvauksia on kuultu toistaiseksi laihoin tuloksin.

Jeesus jatkaa evankeliumitekstin vertauksella. Jeesus on talon isäntä. Hän ennakoi sitä, että Hän tulee lähtemään keskuudestamme ja jättää talon apostolien ja heidän seuraajiensa valvontaan. Taloa on huollettava isännän ollessa poissa. Talolle, eli Kirkolleen, Hän antoi käyttöohjeen: kaste- ja lähetyskäskyn. Valvominen ei siis tarkoita, että meidän tulee päivät ja yöt istua vapisemassa odottaen torvien soittoa. Valvominen on kristittynä elämistä, Kristukseen ja Hänen Kirkkoonsa kasteessa liitettynä, syntien anteeksiannon lähteellä elämistä, eli Sanan ja sakramenttien äärellä olemista ja kasvamista. Valvominen on Kirkon puhtaan opin valvomista pitäen kiinni siitä, mitä Kristus opetti apostoleille ja mitä apostolit ovat opettaneet meille. Sinä valvot, kun sinä tiedät olevasi Kristuksen, tiedät tarvitsevasi Häntä täysin ja kerrot tästä taivaallisesta ilosanomasta eteenpäin. Isäntä ei ole palannut, ja se on itsessään armoa sitä lähimmäistämme kohtaan, joka ei ole Jumalan lapsi. Vielä on aikaa tehdä kääntymys ja jakaa uskosta osattomille evankeliumia.

Meille on annettu tehtävä jakaa tätä ilosanomaa ja valvoa. Kristitty ei kuitenkaan joudu valvomaan yksin. Ennen kaikkea muuta Kristus itse on luvannut olla Kirkkonsa kanssa maailman loppuun asti. Vaikka isäntä on matkoilla, Hän samalla on talossa ja huoltaa sitä koko ajan. Heprealaiskirjeen sanoihin luottaen ja tukeutuen saamme valvoa: ”katse suunnattuna Jeesukseen, uskomme perustajaan ja täydelliseksi tekijään. Edessään olleen ilon tähden hän häpeästä välittämättä kesti ristillä kärsimykset, ja nyt hän istuu Jumalan valtaistuimen oikealla puolella.” (Hepr. 12:2) Hän on se, joka pitää meidät hereillä ja Hänen sanassaan pysyen, niin myös Kirkko pysyy valveilla. Yhdessä muiden veljien ja siskojen kanssa saamme valvoa ja toivoa, että pääsemme ihastelemaan sitä päivää, kun Herramme palaa kaikessa kunniassa ja kirkkaudessa.

Oliver Savolainen
teol. yo, STIO:n hallituksen pj, Helsinki

Miten vuohesta voi tulla lammas?

TUOMIOSUNNUNTAI 22.11.
MATT. 25:31–46

Elämme aikaa, jolloin Raamatun ilmoitusta aletaan yhä useammin pitää vain ihmisten ajatuksina Jumalasta. Siksi tuomiosunnuntain sanoma on niin terveellinen. Siinä Jeesus muistuttaa meitä siitä, että me kaikki joudumme kerran tuomittaviksi. Siis riippumatta siitä, uskommeko Raamatun sanaan vai emme. Sellainenhan on riemastuttavaa.

Tuomiosunnuntain evankeliumi paljastaa viimeisestä tuomiosta monia suurenmoisia ja lohdullisia näkökohtia.

Lohdullisin niistä on se, että viimeisellä tuomiolla tuomarin paikalla on maailmankaikkeuden oikeudenmukaisin henkilö. Hän on sama henkilö, joka rakasti meitä niin, että suostui kuolemaankin meidän puolestamme. Tuomarina ei ole siis joku outo ja vieras olento, vaan tuttu ja turvallinen Vapahtaja, joka sitä paitsi näkee ja tietää kaiken. Mitään ei jää häneltä piiloon.

Toisena lohdullisena näköalana päivän tekstistä paljastuu se, että viimeisellä tuomiolla kaikkia ihmisiä ei tuomita kaan kadotukseen. Se tuntuu oudolta, sillä Raamatussahan sanotaan muualla,

esim. Roomalaiskirjeessä, ettei maailmassa ole ainoatakaan ihmistä, joka edes etsisi Jumalaa. ”Kaikki ovat luopuneet ja käyneet kelvottomiksi. Ei ole ketään, joka tekee hyvää, ei ainoatakaan.” Silti Jeesus viimeisellä tuomiolla aivan selvästi ilmoittaa, että osa hänen eteensä tuoduista ihmisistä saa luvan mennä ikuiseen iloon. Kaikille Jeesuksen paluu ei ole pelon asia, vaikka kaikki ovat syntiä tehneet.

Päivän evankeliumi kolmas lohdullinen näköala on siinä, että Jeesus kertoi jo tuolloin, eli lähes 2000 vuotta sitten, mitä kerran viimeisellä tuomiolla tulee tapahtumaan. Näin asia ei tule meille yllätyksenä, vaan voimme varautua siihen.

Päivän tekstistä onkin helppo löytää liittymäkohtia ihmisen arkeen. Lähellämme elävä ihminen tarvitsee monenlaista apua ja hoivaa. Niinpä päivän päättyessä tulee vastaan samanlainen tilanne kuin evankeliumissa. Siinähän hyviä tekoja tehneet eivät edes muistaneet tehneensä mitään erityistä. He jopa hämmästyivät, kun niitä asioita nostettiin esiin. Ei jokaista päivän aikana tehtyä tekoa tule erikseen ajatelleeksi. Siksi on hyvä tietää, että ainakin Jeesus muistaa kaiken.

Toisaalta tietoisuus siitä, ettei Herralta Jeesukselta jää mikään salaan, voi myös pelottaa. Riippumatta siitä, mitä työtä olemme elämässämme tehneet, löydämme helposti itsemme miettimässä Jeesuksen vasemmalle puolelle asetettujen osaa. Heiltä ei muisteltu ainoatakaan hyvää tekoa. Vain laiminlyönnit nostettiin esiin. Sellainen tuntuu oudolta. Mistä voin tietää, muisteleeko Jeesus viimeisellä tuomiolla elämästäni niitä hyviä tekoja, joita olen kenties huomaamattanikin tehnyt vai nostaako hän esiin vain niitä asioita, joita minun olisi pitänyt tehdä mutta joita en ollut kuitenkaan tehnyt?

Millä perusteella Jeesus teki jaon?

Päivän evankeliumista paljastuu eräs yleiseen kielenkäyttöönkin siirtynyt kielikuva, jolle ei kuitenkaan näytä olevan perusteita. Mehän puhumme usein mustista ja valkeista lampaista. Joku kokee jostakin syystä olevansa jotenkin erilainen, mistä syystä toisten on vaikea hyväksyä häntä. Ajatus mustista ja valkeista lampaista näyttää olevan niin syvään juurtunut meihin, että luemme usein myös viimeisestä tuomiosta kertovan evankeliumitekstin aivan kuin siinäkin puhuttaisiin mustista ja valkeista lampaista, niin että mustat tuomitaan kadotukseen ja valkeat otetaan taivaaseen.

Kannattaakin huomata, ettei Jeesus puhu mitään sellaisesta jaosta. Hän puhuu vain yhdenlaisista lampaista ja toisaalta vain yhdenlaisista vuohista. Hän ei jaa lampaita kahteen osaan, vaan puhuu täysin erilaisista otuksista. Vaikka vuohet ja lampaat usein laiduntavatkin samassa laumassa, ne eivät ole kuitenkaan samoja eläimiä eivätkä edes saman lajin alalajeja, vaan täysin eri eläimiä. Jeesus ei siis erottele lampaita mustiin, harmaisiin ja valkeisiin, vaan kaikki lampaat erotuksetta saavat luvan tulla perimään valtakunnan, joka on ollut niitä varten valmiina maailman luomisesta asti.

Erottelu viimeisellä tuomiolla kyllä tapahtuu, mutta ei lampaiden ja lampaiden, vaan lampaiden ja vuohien välillä.

Aluksi Jeesus jakaa ihmiskunnan kahtia, toiset oikealle, toiset vasemmalle puolelle. Oikealle siirretyiltä aletaan muistella vain niitä hyviä tekoja, joita he olivat elämässään tehneet. Esiin ei oteta ainoatakaan väärää tekoa. Heiltä ei muistella ensimmäistäkään rikkomusta tai laiminlyöntiä. Vain hyviä tekoja nostetaan esiin.

Sen sijaan toiseen ryhmään kuuluvat saavat kuulla pelkästään hyvistä teoista, joita he olivat jättäneet tekemättä. Kuitenkin nämäkin olivat epäilemättä elämässään tehneet montakin palvelusta lähimmäisilleen, mutta mitään niistä ei muisteltu. Vain tekemättä jättämiset otettiin esiin.

Toiselta ryhmältä muisteltiin siis vain hyviä tekoja, toiselta vain laiminlyöntejä; eikö sellainen tunnu epäoikeudenmukaiselta? Ja kuitenkin tuomarina on oikeudenmukaisin tuomari, jota kuvitella saattaa.

Miksi sellainen kohtelu?

Jumalan ilmoituksen mukaan taivaaseen on periaatteessa avattu kaksi tietä. Toinen tie on sellainen, että ihminen täyttää Jumalan lain kaikki käskyt täydellisesti. Siksi ihmiseltä, joka lähtee sillä tiellä miellyttämään Jumalaa, ei muistella niitä kertoja, jolloin hän onnistui tekemään oikein. Sen sijaan vain sitä tarkkaillaan, pystyykö hän joka ainoa päivä ja hetki täyttämään täydellisesti lain kaikki vaatimukset.

Viimeisellä tuomiolla paljastuu, että joitakin hyviä tekoja jäi tekemättä. Pelkästään muutamien laiminlyöntien esille ottaminen riittää tuomitsemaan tekojen tien kulkijan kadotukseen. Jumalan ilmoittaman lain mukaan se, joka tekoja tekemällä aikoo pelastua, ei saa lyödä mitään asiaa laimin. Raamattu ilmoittaakin, ettei lain käskyjen täyttämisessä ole onnistunut eikä tule onnistumaan kukaan muu kuin Jumalan täydellinen Poika, Jeesus Kristus.

Toinen tie taivaaseen on avattu aivan eri periaatteilla. Ihminen, joka on ehkä aikansa pyrkinyt mallikelpoiseen elämään, on havainnut, etteivät hänen tekonsa riitä. Hän ei kykene täydelliseen elämään. Niinpä hän on tunnustanut asiaintilan Jumalalle ja vedonnut siihen anteeksiantoon, jonka Jumala on ihmiskunnalle tarjonnut Herran Jeesuksen sovitustyössä.

Siltä ihmiseltä, joka näin turvautuu Jeesukseen, ei enää muistella, missä asiassa hän on osoittautunut vajavaiseksi. Sillä hän on Jumalan edessä täydellinen Jeesuksen tähden. Siksi vain hyviä tekoja muistellaan. Miikan kirjassa sanotaankin: ”Sinä armahdat meitä yhä, poljet syntimme jalkojesi alle. Kaikki syntimme sinä heität meren syvyyteen.” Joku on lisäksi sanonut, että sen meren rannalla on kyltti, jossa lukee: Kalastaminen kielletty. Kun synnit on saatu anteeksi Jeesuksen nimessä ja veressä, niitä ei enää muistella. Edes Jumala ei niitä muista.

Raamattu kutsuu Jeesukseen näin turvautuvaa ihmistä uudeksi luomukseksi, joka on syntynyt uudesti ylhäältä. Siksi Jeesus ei puhu kahdenlaisista lampaista, vaan kokonaan erilaisista luomuksista, vuohista ja lampaista. Voi sanoa, että luonnostaan jokainen ihminen on vuohi, ja vain Jumalan tekemä ihme voi tehdä vuohesta lampaan. Siitä ihmeestä puhuu tuomiosunnuntain evankeliumi.

Sellaisen ihmeen Jumala tekee, kun hän Jeesuksesta kertovan sanan kautta antaa ihmiselle uuden sydämen, uuden elämän. Siksi päivän evankeliumissa oikealle puolelle asetettuja kutsutaankin vanhurskaiksi.

Kun syntinsä anteeksi saanut ihminen elää elämäänsä Vapahtajaan turvaten, Jeesus itse tekee hänen kauttaan tekoja, jotka ovat Jumalan tahdon mukaisia. Ne teot kristitty tekee niitä sen enempää ajattelematta, samaan tapaan kuin omenapuukin tuottaa omenia vain siksi, että se on omenapuu. Niinpä kun pelastuneet viimeisenä päivänä kuulevat Jeesukselle tekemistään teoista, he hämmästyttävät, sillä eivät olleet sellaisia tekoja tehdessään edes panneet niitä merkille.

Evankeliumin kaikkein lohdullisin asia onkin, että viimeisellä tuomiolla tuomarin paikalla on Jeesus Kristus itse. Kannattaakin muistaa, mitä sanotaan 1. Joh 2:1: "Rakkaat lapset! Kirjoitan tämän teille, jotta ette tekisi syntiä. Jos joku kuitenkin syntiä tekee, meillä on Isän luona puolustaja, joka on vanhurskas, Jeesus Kristus”. Sama henkilö on yhtä aikaa sekä tuomari että puolustusasianajaja! Sellaisessa oikeudenistunnossa on turvallista olla.

Tuomiosunnuntai muistuttaa meitä myös Kristuksen hallintavallasta, hänen kuninkuudestaan. Maailmaa katsellessamme emme näe sitä Herran Jeesuksen vallan alle asetetuksi.

Päinvastoin. Pahan valta tuntuu saavan entistä suuremman otteen joka puolella. Siksi tarvitsemme tuomiosunnuntaita muistuttamaan siitä, että meidän Herrallamme on tuomiovalta ja että hän kerran tulee myös käyttämään sitä. Siksi tuomiosunnuntai on myös lohdun sunnuntai etenkin sellaisen ajan keskellä, jolloin paha ei näytä saavan palkkaansa.

Jukka Norvanto
pastori, TL Vantaa

Jeesus ratsastaa (aina vaan) Jerusalemiin

1. ADVENTTI 29.11.
LUUK. 19:28–40

Ensimmäisen adventin evankeliumiin sisältyy parikin haasteellista puolta. Ensinnäkin usein saarnatuoliin nouseva kohtaa saman tapahtuman joka vuosikerran evankeliumissa. Aivan sama teksti ei kyseessä ole, kuten joidenkin kirkkovuoden pyhien kohdalla. Ensimmäisen adventin tekstit ovat Matteuksen, Markuksen ja Luukkaan kuvaukset Jeesuksen ratsastuksesta Jerusalemiin palmusunnuntaina.

Ja tästä kumpuaakin se toinen haaste: Jeesuksen syntymän odotus käynnistyy, odotamme suloista seimen lasta, ja evankeliumitekstissä raavas rakentajarabbi ratsastaa aasilla Jerusalemiin. Kummasta nyt tulisi puhua, evankeliumin mukaan raamatullisesta tapahtumasta, vai joulun lapsen odotuksesta?

Yhtymäkohta löytyy pyhän teemasta: ”Kuninkaasi tulee nöyränä”. Tämä nöyryys ja vallasta riisuutuminen näkyy Jumalan Pojan syntymässä köyhän perheen lapseksi, joka kapaloidaan ja laitetaan eläinten ruoka-astiaan makaamaan. Se näkyy myös päivän evankeliumissa, kun Israelin lunastaja, kansansa voideltu kuningas saapuu yksinkertaisesti aasilla pyhään kaupunkiin.

Molemmissa tapauksissa häneltä puuttuvat vallan ja voiman merkit. Kuninkaan pojat syntyivät normaalisti palatseihin, heidät puettiin arvonsa mukaisesti jo syntymässä ja heidän elämänsä oli etuoikeutettua alusta alkaen. He tottuivat käskemään ja olemaan palveltavina. Jeesus oppi taas nuorena ruumiillisen työn, hänen käsiään koristivat känsät.

Ratsastaessaan päivän evankeliumissa Jerusalemiin hän saapuu arkisesti ja vailla loistoa. Nuori aasi oli (ja on) Lähi-Idässä halpa ja arkinen kulkupeli, edullinen kansanauto. Sitä käytetään tavaroiden kuljettamiseen ja tarvittaessa myös ratsastamiseen. Kovin ylvästä näkyä aasilla ratsastaminen ei tietenkään tarjoa. Eikä ole tarkoituskaan. Jeesuksen kulkuvälineenä oli tavallaan pidennetyn mustan Mersun sijasta pikku-Fiat.

Myös muu kehys Jeesuksen kuninkaalliselle ratsastukselle on samaa luokkaa. Häntä eivät saattaneet silmäätekevät, vaan tavallinen kansa. Punaisena mattona palvelivat *ex tempore* puista riivityt oksat ja tielle heitetyt vaatteet. Ne signaloivat samaa kuin punainen matto, joka levitetään suuren valtionpäämiehen tullessa: tässä on niin tärkeä henkilö, ettei edes hänen jalkansa (tai ratsunsa kavioiden) ole sopivaa koskea tomuista maata!

Kansakunnan kerma taas loistaa poissaolollaan. Arvostetumpaa väkeä päivän evankeliumissa edustavat ne muutamat fariseukset, jotka vaativat Jeesusta tukkimaan kuninkaallista tervehdystä huutavien opetuslasten suut. Sen sijaan tavalliset ihmiset iloitsevat Jeesuksen nähdessään. He tunnistavat Jeesuksen arkisen hahmon läpi Jumalan lähettämän Messiaan. Myös ilman vallan merkkejä.

Kysymys on ristin teologiasta: Jeesus todella oli ja on Messias, ihmiskunnan pelastaja. On oikein tervehtiä häntä kuninkaalle varatuin huudoin ja levittää punainen matto hänen tullessaan. Hänen kuninkuutensa ei vain ole tästä maailmasta. Hän ei toimi kuten ihmisten hallitsijat: hän ei ole tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan. Hän on syntynyt kuollakseen. Niinpä joulukin on ristin muotoinen.

Luukkaan evankeliumin erityispiirteitä kyseisen tapahtuman kohdalla ei juurikaan ole. Lähinnä maininta, että juuri varsan omistajat puuttuivat sen noutamiseen ja tieto siitä, että hoosianna-huudot alkoivat Öljymäen rinteillä.

Vanha testamentti tarjoaa rinnakkaistapahtuman, jossa myös Daavidin poika saapuu nöyrällä ratsullaan kuninkaaksi voideltavaksi. Kyse on 1. Kun. 1. luvussa kerrottu tapahtuma: kuningas Salomon kruunaus. Yhtäläisyyksiä näiden kahden tapahtuman välillä on paljonkin:

Ensinnäkin molemmilla kerroilla suuri kuningas ratsastaa vaatimattomalla ratsullaan: Jeesuksella oli nuori laina-aasinsa, Salomo ratsasti kruunattavaksi isänsä Daavidin muulilla. Poissa olivat ylväät hevoset ja kalliisti koristellut vaunut, joilla mahtavat valtiaat jo noina aikoina matkasivat.

Ja sitten toisaalta he molemmat saivat osakseen todella kuninkaallisen vastaanoton. Jeesusta tervehdittiin hoosianna-huudoin, joka on kuninkaallinen tervehdys. Samalla tavoin kansanjoukko tervehti kuninkaana myös muulilla ratsastavaa Salomoa tuhat vuotta ennen Jeesusta. (ks. 1. Kun. 1:39–40)

Ja samalla kun kansanjoukko ylisti, oli sekä Jeesuksen että Salomon kuninkuus vakavasti haastettuna. Ei sen enempää Salomo kuin Jeesuskaan ollut luonnollisin valinta valtaistuimelle. Salomo voitti kilpailijansa ja hänestä tuli isäänsäkin mahtavampi kuningas.

Jeesukselle kävi toisin. Muutamassa päivässä hoosianna-huudot vaihtuivat ristiinnaulitse-huutoon. Ylipappi ei voidellut Jeesusta öljyllä Israelin kuninkaaksi, eikä hän noussut isänsä Daavidin valtaistuimelle. Syntinen nainen voiteli hänet öljyllä hautaamista varten, hänet tuomittiin ja nostettiin ristinpuulle kuolemaan. Jes. 53:3–5 kertoo miksi.

Lauri Vartiainen
toiminnanjohtaja (SROS), pastori,
Kauniainen

Läsnäoleva isänmaa, tuleva Isämme maa

2. ADVENTTISUNNUNTAI/ITSENÄISYYSPÄIVÄ 6.12.
LUUK. 17:20–24

Tänä vuonna 2. adventtisunnuntaille osuu myös itsenäisyyspäivä. Nämä molemmat päivät puhuvat valtakunnasta — tosin kahdesta erilaisesta ja eri tavalla läsnä olevasta. Ehkäpä saarnassa ja jumalanpalveluksessa on hyvä huomata nämä molemmat.

Itsenäisyyspäivänä voi olla kiusaus pitää saarnan sijaan piilevän isänmaallis-kansankirkollinen ja ylevän sinivalkoinen juhlapuhe yhdistävistä arvoista ja talvisodan hengestä. Korostan, ettei tällaisessa juhlapuheessa ole mitään moitittavaa, vaan sellaiset kuuluvat itsenäisyyspäivänä asiaan. On arvokasta muistuttaa maamme kristillisistä juurista. Ongelma on kuitenkin retoriikassa, jossa nostamme ”kodin, uskonnon ja isänmaan” edelleen suomalaisia yhdistäviksi arvoiksi. Vaikka suomalaisten enemmistö vielä (tosin ei enää kaikin paikoin) kirkollisveroa maksaakin, ei se tarkoita, että kristilliset arvot — tarkoittaen sitoutumista Jumalan sanaan ja sen ilmoittamaan hyvään — suinkaan yhdistä, vaan erottavat. Ehkä joskus maailmassa on voitu ajatella, että kristilliset arvot ovat — ainakin periaat-

teessa, vaikkei niiden mukaan olisi elettykään — yhteisiä arvoja. Joskus meillä voi olla kiusaus kääntää tämä päinvastoin ja sanoa: yhteiset arvomme ovat kristillisiä. Eivät (ainakaan välttämättä) ole! Päinvastoin, yhteiskuntamme yhteiset arvot — tai niiden tulkinnat — etääntyvät koko ajan kristillisistä arvoista eli siitä, mitä Jumalan sanan perusteella voimme pitää oikeana tai vääränä.

Kristityllä onkin kaksi valtakuntaa, joissa hän on. Toinen on tämä meidän maallinen isänmaamme, toinen on taivaallisen Isämme maa. Toinen näkyy meille nyt, toinen näkyy täyteydessään, kun Kristus tulee takaisin. Toinen on katoavainen, toinen ikuinen.

Jumalan valtakunnan ja maallisen valtakunnan tai Kristuksen kirkon ja isänmaan liian likeinen yhdistäminen voi olla vaarallista. Kristuksen kirkko ei rajoitu mihinkään yhteen (tai kahteen) kieleen, etnisyyteen tai kulttuuriin, vaan käsittää kaikki, jotka ovat Kristuksen omia. Kirkon tehtävä on julistaa Jumalan valtakunnan (tai hallintavallan, kreikan sana *basileia* tarkoittaa molempia) tulemista, ei omaa julkishallinnollista asemaansa. Jumalan valtakunta tulee jo nyt luoksemme sanan ja sakramenttien kautta, mutta julkinähtävästi se tulee, kun Kristus saapuu luoksemme.

Jumalan valtakunta ei muodosta alueellista tai hallinnollista kokonaisuutta, jolla on rajat, passit ja hallintohimmelit. Sen sijaan Jumalan valtakunta tulee sanan ja sakramenttien kautta. Siksipä Jumalan valtakunta on jo nyt meidän keskellämme, kun sanaa puhtaasti saarnataan ja sakramentit Kristuksen käskyn mukaan jaetaan. Ja niin tulemme myös siitä osallisiksi ja se on meissä (Luuk. 17:21 kr. *hymōn* voidaan ehkä tarkoituksellisestikin ymmärtää sekä ”teissä” että ”teidän keskellänne”).

Jeesuksen mukaan hänen opetuslapsensakin tahtovat vielä nähdä hänen päivänsä. Jeesus kuitenkin kieltää heitä lähtemästä seuraamaan eri paikoissa ilmaantuvia valemessiaita (rinnakkaiskohdista Matt. 24:23 ja Mark. 13:21 puhuvat Messiaasta, Luuk. 21:8 mukaan Jeesus varoittaa harhaanjohtajista, jotka esiintyvät hänen nimellään). Emme siis saa korottaa omiksi vapahtajiksemme sen paremmin poliittisia, aatteellisia kuin uskonnollisiakaan johtajia, vaikka he ilmoittaisivat saaneensa viestinsä vaikka enkeli-ilmoituksesta.

Jeesus Kristus ei palaa maan päälle ennen kuin julkinähtävästi viimeisenä päivänä. Silloin hän ilmestyy kunniassaan, eikä kenenkään tarvitse enää epäillä häntä. Samoin paratiisillinen Jumalan valtakunta ei toteudu maan päällä ihmisten utopistisista haaveista huolimatta.

Todellinen, katoamaton toivomme on Jumalan valtakunnassa. Se on ikuinen. Tämän tunnustaminen ei kuitenkaan kehota meitä laiminlyömään vastuutamme yhteiskunnassa. Päinvastoin Raamattu käskee meitä harrastamaan sen maan ja kaupungin parasta, jossa olemme (Jer. 29:7). Itsenäisyyspäivän tekstit muistuttavat meille, että kaikki hyvä, mitä meillä on — mihin **Lutherin** Katekismus lukee myös ”kodin ja konnun” — on Herran lahjaa (1. Aik. 29). Samalla Jumalan sana varoittaa jo israelilaisia — miksemme ottaisi sitä varteen mekin — olemaan unohtamatta Herraa Jumalaamme sen yltäkylläisyyden keskellä, jota saamme hänen armostaan maassamme nauttia (5. Moos. 8:10–17).

Saamme olla iloisia ja kiitollisia hyvästä — monin mittarein jopa maailman parhaasta — isänmaasta. Se on Jumalan lahja. Mutta vielä iloisempia ja kiitollisempia saamme olla katoamattomasta ja vielä mittaamattomasti paremmasta Isän maasta: Jumalan valtakunnasta.

Jussi Seppälä
toimitussihteeri, pastori, Kauniainen

Mikä kestää?

3. ADVENTTISUNNUNTAI 13.12.
JOH. 1:19–27

Johannes Kastaja oli paikallisesti hyvin tunnettu hahmo. Ihmiset tulivat kuulemaan häntä, ja monet pohtivat, voisiko hän olla jopa odotettu messias? Siksi häneltä kysyttiin suoraan: "Kuka sinä olet?"

Johanneksen vastaus on inhimillisesti yllättävä. Hän ei korosta itseään, vaan ohjaa huomion pois itsestään. Hän sanoo olevansa vain ääni, joka valmistaa tietä Herralle. Hänen tehtävänsä ei ollut olla päähenkilö, vaan valmistaa tietä ja osoittaa Jeesusta.

Nykyään rakennamme identiteettiämme helposti saavutusten, seuraajien, ulkonäön tai mielipiteiden varaan. Johannes näyttää toisenlaisen tien. Ihmisen arvo ei synny siitä, miten näkyvä tai merkittävä hän on muiden silmissä. Hän voi toteuttaa omaa kutsumustaan ilman tarvetta olla kaiken keskipisteenä.

Moni nuori ja aikuinenkin pohtii elämässään vastausta kysymykseen: kuka minä olen? Vastausta etsitään ystävistä, harrastuksista, opiskelusta tai työstä ja tulevaisuuden suunnitelmista. Raamattu rakentaa identiteettiämme aivan erilaisten asioiden varaan — syvimmiltään me olemme Jumalan lapsia.

Kristinuskon ytimessä ei ole ensisijassa se, mitä ihminen tekee Jumalan puolesta, vaan se, mitä Jumala on tehnyt ihmisen hyväksi. Hänen rakkautensa on niin suurta, että hän kutsuu meitä omiksi lapsikseen. On hyvä vielä muistaa, miten merkittävä rooli lapsella ja perijällä oli tuon ajan yhteiskunnassa. Maailma ei ymmärrä tätä identiteettiä. Menestys, ulkonäkö tai suorittaminen ovat näkyviä asioita, mutta Jumalan lapseus ei näy samalla tavoin. Silti se on kristityn tärkein identiteetti.

Joulun sanoma ja jouluun valmistautuminen pyörii myös tämän teeman ympärillä. Jumala olisi voinut tehdä saman kuin Nooan aikana ja hylätä ihmiskunnan ja ihmisyyden, mutta hylkäämisen sijaan hän omaksuu ihmisyyden ja samalla antaa lähtemättömän arvon ihmisyydelle.

Johannes viittaa profeetta Jesajan ennustuksiin. Jesaja puhui aikana, jolloin tulevaisuus näytti epävarmalta ja pelottavalta. Kaiken sen keskelle tarvitaan sanomaa pysyvyydestä. Myös tänään elämme epävarmuuden keskellä. Voi olla, että moni nuori etsii juuri tänä aikana elämäänsä kalliota, jonka varaan rakentaa elämäänsä ja joka kestäisi kaiken myrskyn keskellä.

Voisiko meidän aikanamme johanneslainen tien tasoittaminen Herralle olla sitä, että raivaamme elämästä pohjakallion esiin ja löydämme sen Herrasta Jeesuksesta? Sen päälle voi alkaa sitten rakentaa. Jesajan kirjassa Jumala ilmoittaa olevansa ensimmäinen ja viimeinen. Sama toistuu Ilmestyskirjassa, jossa Jeesus sanoo olevansa *alfa* ja *ōmega* — alku ja loppu.

Maailma muuttuu nopeasti, mielipiteet vaihtuvat ja tulevaisuus voi näyttää epäselvältä. Mutta Jumala pysyy ja hänen sanansa pysyy. Rukoilkaamme, että hänen seuraajansa myös pysyvät hänessä ja turvaavat häneen.

Jesajan kirjassa Jumala lupaa toistuvasti olla kansansa kanssa vaikeinakin aikoina. Siksi se on kirja, johon kannattaa tutustua laajemminkin. Sen sivuilla kulkevat rinnakkain realismi maailman ongelmista ja vahva toivo Jumalasta, joka ei jätä maailmaa oman onnensa nojaan, vaan toimii meidän keskellämme.

Mattias Kaitainen
seurakuntapastori, Sääksmäen seurakunta

Pelastus löytyy nominaalilauseista

4. ADVENTTISUNNUNTAI 20.12.
MATT. 1:18–24

Jeesus sai alkunsa nolosti avioliiton ulkopuolella sulhasen tietämättä. Tästä eivät hänen seuraajansa juuri ulkopuolisille huudelleet. Joosef fundeerasi pitkään ja päätyi kirjoittamaan erokirjan. Vastaava, myös juutalaisen Joosefin Marialleen kirjoittama erokirja (P. Mur. 19) on löytynyt Masadasta. Tarkempi ajoitus on viimeisimmän tutkimuksen mukaan epävarma. Mutta tällaista Matteuksenkin mainitsema Joosef draftasi:

Kahdeksannen kuun ensimmäisenä päivänä, kuudentena vuonna, Masadassa, omasta vapaasta tahdostani, tänä päivänä minä Joosef, N:n poika, kotoisin [– –], Masadassa asuva, vapautan ja eroan sinusta, vaimoni Mariasta, Joonatanin tyttärestä – –, Masadassa asuvasta, joka tähän asti on ollut vaimoni. Tämän jälkeen sinulla on lupa lähteä omasta tahdostasi ja tulla sen juutalaisen miehen vaimoksi, jonka itse haluat.

Tämä olkoon sinulle minulta avioerokirja ja hylkäämiskirja Mooseksen ja juutalaisten lain mukaisesti. Kaikki [– –] ja korvaukset sekä [– –] sinulle lain mukaisesti vahvistetaan ja maksetaan neljännesvuosittaisissa erissä. Ja milloin tahansa pyydät minua, kirjoitan sinulle vastaavan asiakirjan [AI-suomennos].

Matteus ei paljasta Joosefin kotikaupunkia eikä oikein motiiviakaan, vaikka moni käännös ja raamatunselittäjä niin luulee. Joosef oli *dikaios* eli vanhurskas, ja siitä huolimatta — tai juuri siksi — päätti antaa Marialle erokirjan, joka takasi tälle mahdollisuuden uuteen liittoon. Halusiko hän suojata huonolta maineelta ja muiltakin seuraamuksilta itseään, Mariaa vai myös tämän kumppania?

Unessa enkeli avaa toisen todellisuuden. Enkeli käyttää pikkutarkasti Lähi-idässä tunnettua kaavaa, jolla ilmoitetaan suurmiehen syntymästä ja tehtävästä. Tämä uni kääntää Joosefin pään, vaikkei sillä asiaa ulkopuolisille voisikaan perustella. Mutta Matteus vakuuttuu, samoin Marian tulokulmasta tapahtumia kuvaava Luukas, varhaiset nasarealaiset ja osa Jeesuksen toiminnasta syntynyttä liikehdintää.

Kaiken on määrä tapahtua *by the Book* eli Kirjoitusten mukaan. Tämä on Matteuksen keskeinen trendi: osoittaa, että Jeesuksen jokainen peliliike oli edeltä kerrottu pyhissä teksteissä. Muuten suurillakaan ihmeillä, edes ylösnousemuksella, ei olisi ollut paljon merkitystä Matteuksen oletuslukijoille, jotka olivat juutalaisia.

Ihmeellinen lapsi syntyy neitseestä, kuten profeetta Jesaja oli ennustanut Juudan kuningas Ahasille 732 eKr. Heprean teksti tosin käyttää sanaa *ʾalmā*, jonka merkitys on laajempi, mutta varhaiset juutalaiset kreikantajat tulkitsivat profeetan puhuneen nimenomaan neitsyen lapsesta. Syystäkin: tuskin kenen tahansa Alman raskaus olisi ollut niin ihmeellinen asia, että kuninkaan olisi tullut muuttaa ulkopolitiikkansa linjaa sen vuoksi.

Lapsen nimeksi tulee Joosua eli pohjois-Galilean paikallismurteella Jesu. Se on nominaalilause, joka tarkoittaa ”JHWH on pelastus”, vaikka Kirkkoraamattu muuta väittää. Varsinainen juttu on kuitenkin tässä: tavoitteena on pelastaa kansa sen synneistä.

Kuka sellaista pelastusta tarvitsi? Ajatus kuulosti varhaisesta juutalaisesta kummalliselta. Kunnon kansalaisena Joosef oli *dikaios* eli Tooran näkökulmasta moitteeton. Yhtä hyvä oli itsearvion mukaan nuori Paavali (Fil. 3:8). Sitä paitsi satunnaisia syntejä varten oli kätevä protokolla, jolla päästä niistä eroon. Mutta Matteuksen koko teos pyrkii osoittamaan farisealaiselle lukijalleen, että Jumalan

silmissä innokkainkin lain noudattaja on oikeasti syntinen ja ansainnut helvetin tulen. Eikä synnistä selviä kuin yhdellä tavalla: uskomalla, että Herra on pelastus.

Myös Jeesuksen toinen nimi Immanuel on nominaalilause: ”Herra meidän kanssamme” (*meth’ hēmōn ho theos*). Tätä nimeä ei Jeesuksesta kuitenkaan käytä kukaan Matteuksen teoksessa. Paitsi mies itse aivan loppumetreillä: "Ja katso, minä olen teidän kanssanne (*ego meth’ hēmōn*) kaikki päivät maailman loppuun asti.” Näin nämä kaksi nimeä kokoavat Matteuksen sanoman yhteen: juuri Jeesus on se Herra, joka on pelastus.

Lauri Thurén
eksegetiikan professori, Itä-Suomen yliopisto, Helsinki